

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

Отже, поняття кримінального процесуального права – це система норм, що регламентують процесуальні права і обов'язки суб'єктів кримінальних процесуальних відносин, пов'язана із застосуванням заходів процесуального примусу і тому детально регламентована кримінальним процесуальним законодавством, від чого залежить результат розгляду судової справи та реалізація прав інших учасників кримінального процесу.

Список використаних джерел:

1. Грошевий Ю. М. Кримінально-процесуальне право. *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ : Ін-т енцикл. дослід. НАН України, 2014. URL: <https://esu.com.ua/article-1047>
2. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю. П. Аленін, Л. І. Аркуша [та ін.] ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.» [Електронне видання]. Одеса : Фенікс, 2020. 582 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.16211>
3. Кримінальний процес : підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк [та ін.] ; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів : ЛьвДУВС, 2019. Ч. 1. 532 с.
4. Лобойко Л. М. Кримінально-процесуальне право: курс лекцій : навч. посібник. Київ : Істина, 2005. 456 с.
5. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України : підручник. 5-те вид., доповн. і переробл. Київ : А.С.К., 2007. 848 с.

Ключові слова: кримінальне процесуальне право України, поняття «кримінальне процесуальне право».

Key words: criminal procedural law Ukraine, concept “criminal procedural law”.

ЛУКАЩУК КАРІНА РУСЛАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри кримінального процесу,
детективної та оперативно-розшукової діяльності*

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ ЯК ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Порівняно з КПК України 1960 року, інститут повідомлення про підозру схожий зі стадією порушення кримінальної справи та пред'явленням обвинувачення. Обвинувачення виступає рухомою силою кримінального процесу. Зміни до кримінального процесуального закону вплинули на порядок набуття статусу підозрюваного та обвинуваченого. За КПК України 2012 року, обвинуваченим визнається особа, обвинувальний акт щодо якої передано до суду.

Аналізуючи КПК України 2012 року та наукові джерела, різні категорії поняття «повідомлення про підозру» включають:

А. Повідомлення про підозру як процесуальна дія, що полягає у складанні письмового повідомлення про підозру та його врученні особі (О. Капліна) [1].

Б. Повідомлення про підозру як процесуальне рішення та початок реалізації функції обвинувачення (В. Гринюк, І. Івасюк) [2, 3].

В. Повідомлення про підозру як процесуальна дія (колектив авторів коментаря до КПК України 2012 року).

Г. Повідомлення про підозру як етап досудового провадження та форма повідомлення (О. Іващенко) [5].

Г. Повідомлення про підозру як етап досудового розслідування (колектив авторів підручника «Кримінальний процес») [6].

Д. Повідомлення про підозру як «первинна форма обвинувальної діяльності щодо конкретної особи» (Л. Лобойко) [7].

Відповідно до Т. Лукашкіної, повідомлення про підозру має включати як сам документ, у якому формулюється підозра, так і дію – повідомлення про підозру. Тому повідомлення про підозру слід розглядати як процесуальну процедуру та процесуальний акт, який здійснює слідчий або прокурор.

Коли йдеться про процесуальний порядок виконання будь-якого процесуального акта, враховують такі ознаки:

- Суб'єкт, що здійснює акт.
- Процесуальні документи, які використовуються для оформлення акта.
- Строки для вирішення необхідних процесуальних дій та процедура їх виконання.
- Спеціальні заходи, що застосовуються для захисту прав і законних інтересів осіб, яких стосується акт.

Отже, при розгляді поняття «повідомлення про підозру» варто враховувати його як процесуальну процедуру та процесуальний акт, який включає складання письмового повідомлення та його вручення особі, а також виконання встановлених процесуальних дій і застосування заходів для захисту прав осіб, які стосуються цього акта.

Відповідно до статті 276 КПК України, обов'язкове повідомлення про підозру передбачено у таких випадках:

- Затримання особи на місці вчинення кримінального правопорушення або негайно після його вчинення.
- Обрання запобіжного заходу щодо особи згідно з КПК.
- Існування достатніх доказів для підозри особи у вчиненні кримінального правопорушення [8].

Згідно зі статтею 277 КПК України, письмове повідомлення про підозру складається прокурором або слідчим за погодженням з прокурором. Воно повинно містити інформацію про особу, якій повідомляється про підозру, номер кримінального провадження, зміст підозри, правову кваліфікацію правопорушення, фактичні обставини правопорушення, перелік прав підозрюваного та підпис слідчого або прокурора, який складає повідомлення [8].

Застосування пам'ятки про права та обов'язки підозрюваного сприятиме ефективності розслідування та підвищенню рівня правової обізнаності підозрюваних. Від моменту винесення повідомлення про підозру між слідчим, прокурором і підозрюваним виникають чітко окреслені кримінально-процесуальні правовідносини.

Згідно зі статтею 278 КПК України, письмове повідомлення про підозру затриманій особі має бути вручене не пізніше ніж за 24 години з моменту затримання. Якщо особі не було вручено повідомлення про підозру після 24 годин, вона повинна бути негайно звільнена. Дата та час повідомлення про підозру, правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, реєструються слідчим або прокурором у Єдиному реєстрі досудових розслідувань.

Проте не визначено при цьому чітких процедур, що застосовуються, коли є достатні докази вчинення кримінального правопорушення особою, але неможливо знайти цю особу та повідомити її про необхідність з'явлення до слідчого. Наприклад, якщо особа ховається від розслідування, змінила місце проживання і не підтримує зв'язок з родиною та друзями, вона може навіть не знати, що її намагаються запросити до слідчого.

Отже, у разі неможливості вручення повідомлення про підозру, слідчий вручає його у день його складання, застосовуючи процедуру, передбачену КПК України для вручення повідомлень.

Список використаних джерел:

1. Капліна О. В. Підозра у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, сутність / О. В. Капліна // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1(5). – С. 238–242.
2. Гринюк В. О. Окремі питання вдосконалення процесуального порядку повідомлення про підозру / В. О. Гринюк // Сучасні проблеми криміналістики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 100-річчю з дня народження доктора юридичних наук, проф. В. П. Колмакова (м. Одеса, 27–28 верес. 2013 р.) / [упоряд. : В. В. Тіщенко, О. П. Ващук]. – О. : Юрид. л-ра, 2013. – С. 93–96.
3. Івасюк І. Г. Інститут «Повідомлення про підозру» нового кримінального процесуального законодавства України / І. Г. Івасюк // Митна справа. – 2013. – № 4 (88). – Ч. 2. – Кн. 2. – С. 74–79.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. проф. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – К. : Юстініан, 2012. – 1224 с.
5. Іващенко О. В. Інформування учасників кримінального провадження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 / О. В. Іващенко. – О., 2013. – 20 с.
6. Кримінальний процес : підруч. / [Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.] ; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Х. : Право, 2013. – 824 с.
7. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : підруч. / Л. М. Лобойко. – К. : Істина, 2014. – 432 с.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI // Голос України. – 2012. – № 90–91. – 19 трав.

Ключові слова: повідомлення про підозру, кримінальний процесуальний кодекс, обвинувачення, слідчі дії, захист прав.

Key words: notice of suspicion, criminal procedure, code accusation investigative, actions, protection of rights.

Журавльов Олександр Геннадійович Перелік галузевих засад кримінального процесу.	333
Клепівоський Володимир Геннадійович Специфіка документування місця події в умовах воєнного стану.	335
Кузнецов Олександр Максимович Окремі чинники, які впливали на формування різних типів (форм) кримінального процесу.	337
Кузнецова Людмила Валентинівна Кримінальне процесуальне право: огляд досліджень щодо визначення поняття.	339
Лукашук Каріна Русланівна Повідомлення про підозру як інститут кримінального процесуального права.	341
Мар'янова Світлана Сергіївна Щодо вдосконалення порядку постановлення та проголошення ухвал судом апеляційної інстанції.	344
Мельник Андрій Валерійович, Кіміліченко Христина Юріївна Щодо затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок.	347
Насінник Микола Миколайович Щодо певних процесуальних змін українського законодавства у частині доказів та доказування у кримінальному провадженні в умовах воєнного стану.	350
Панайотов Євген Олександрович До проблеми правового регулювання забезпечення розумних строків під час досудового розслідування в умовах дії воєнного стану.	352
Понурко Тарас Андрійович Співпраця України з Міжнародним кримінальним судом: проблемні питання та перспективи удосконалення взаємодії.	356
Пришєдько Олександр Леонідович Декриміналізація кримінального правопорушення як підстава для закриття кримінального провадження.	359
Скоковська Яна Петрівна Визначення меж касаційного розгляду з огляду на положення КПК України та судову практику.	361
Сліпенюк Тетяна Михайлівна Зловживання процесуальними повноваженнями щодо всебічного, повного та об'єктивного встановлення обставин кримінального провадження.	365
Торжинська Тетяна Вікторівна Загальні характеристики підстав перегляду рішень за нововиявленими або виключними обставинами.	368